

Koç Üniversitesi
Semahat Arsel
Hemşirelik Eğitim,
Uygulama ve
Araştırma Merkezi
(SANERC) in yayın
organidir.

Koç Üniversitesi

Hemşirelikte

Eğitim ve Araştırma

Dergisi

Cilt 17/ Sayı 3/ 2020

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİ:
Türk Hemşireler Derneği**

KOÇ ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİKTE EĞİTİM ve ARAŞTIRMA DERGİSİ [KUHEAD]

KOÇ UNIVERSITY JOURNAL OF EDUCATION AND RESEARCH IN NURSING

ARAŞTIRMA I RESEARCH I 207

COVID-19 İnfeksiyonunun Maternal ve Fetal Sağlığa Etkisi: Sistematik Derleme

The Effect of COVID-19 on Maternal and Fetal Health: A Systematic Review
EBRU BEKMEZCI, HEDİYE KARAKOÇ

ARAŞTIRMA II RESEARCH II 214

Lise Öğrencilerinin Siber Zorbalığa Maruz Kalma Durumlarını Etkileyen Faktörler

High School Students Experiencing Cyber Bullying and Affecting Factors
AYLIN AKÇA SÜMENGİN, AYGÜL AKYÜZ

ARAŞTIRMA III RESEARCH III 222

Hemşire Akademisyenlerin Perspektifinden Randomize Kontrollü Araştırmalara İlişkin Deneyimler: Nitel Bir Çalışma

Experiences about Randomized Controlled Trials from the Perspective of Nurse Academics: A Qualitative Study
NUR İZGÜ, ZEHRA GÖK METİN

ARAŞTIRMA IV RESEARCH IV 231

Hastanede Yatarak Tedavi Gören 6-12 Yaş Çocuklarda Bilgisayar Oyunları Bağımlılık Düzeyleri

Computer Game Addiction Levels in Hospitalized Children Aged 6-12 Years
MELAHAT AKGÜN KOSTAK, ESRA NUR KOCAASLAN

ARAŞTIRMA V RESEARCH V 238

Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Egzersiz Davranışlarının Belirlenmesi

Determination of Nutrition Exercise Behaviors of University Students
SEHER YURT, TUĞBA ÖZDEMİR

ARAŞTIRMA VI RESEARCH VI 244

The Relationship between Body Image and Sexuality after Surgical Treatment in Women with Breast Cancer

Meme Kanseri Kadınlar Cerrahi Tedavi Sonrası Beden İmajı ve Cinsellik Arasındaki İlişki
MERYEM YILMAZ, HESNA GÜRLER

ARAŞTIRMA VII RESEARCH VII 252

İlkokul Çocuklarının Gözünden Hemşirelik: Bir İlkokul Örneği

Nursing in Primary School Children's View: A Primary School Example
ASLI YILMAZ, FİGEN İŞİK ESENAY

ARAŞTIRMA VIII RESEARCH VIII 258

Gebelikte Eş Desteği Algısı Ölçeği'nin (GEDAÖ) Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları

Development of the Perception of Spousal Support in Pregnancy Scale (PSSPS): Reliability and Validity Studies
MINE YURDAKUL, MELTEM AYDIN BEŞEN, DEVRİM ALICI

DERLEME I REVIEW I 267

Hemşirelikte Bakım Kalitesi ve Hasta Güvenliği İçin Bir Tehlike: İşte Var Olamama

A Danger for Care Quality and Patient Safety in Nursing: Presenteeism
MANAR ASLAN, FADİME ULUPINAR

DERLEME II REVIEW II 273

Gebelik ve COVID-19 İnfeksiyonu

Pregnancy and COVID-19
MELTEM UĞURLU, GÜLŞEN VURAL

DERLEME III REVIEW III 279

COVID-19 Pandemi Süreci: Türk Hemşireler Derneği

The COVID-19 Pandemic: Turkish Nurses Association
SEVİLAY ŞENOL ÇELİK, AZİZE ATLI ÖZBAŞ, BEYHAN ÇELİK, AZİZE KARAHAN, HÜLYA BULUT, GÜLTEN KOÇ, FIRUZE ÇEVİK AYDIN, ÇİĞDEM ÖZDEMİR ÖZLEYEN

DERLEME IV REVIEW IV 284

Türk Yoğun Bakım Hemşirelerinin COVID-19 Salgınındaki Deneyimleri

Experiences of Turkish Intensive Care Nurses during the COVID-19 Outbreak
EBRU KIRANER, BANU TERZİ, EMİNE TÜRKMEN, AYDA KEBAPÇI, GÜLÇİN BOZKURT

DERLEME V REVIEW V 287

Türkiye'deki Yeni Koronavirüs Salgın Döneminde Acil Hemşireliği

Emergency Nursing in Turkey during the New Coronavirus Pandemic
GÜLBİN KONAKÇI

DERLEME VI REVIEW VI 290

Türkiye'de COVID-19 Salgın: Kriz Yönetiminde Yönetici Hemşirelerin Deneyimleri ve Yönetici Hemşireler Derneği'nin Faaliyetleri

The COVID-19 Outbreak in Turkey: Experiences of Nurse Managers and Activities of the Nurse Managers Association in Crisis Management
ÜLKÜ BAYKAL, EMİNE TÜRKMEN, HANDAN ALAN, ÇAĞLAR YILMAZ BAŞULAŞ, NILGÜN GÖKTEPE, EMEL GÜMÜŞ, SERKAN GÜNGÖR, ŞEHRİBAN SERBEST, ARZU KADER HARMANCI SEREN, HANİFE TIRYAKI ŞEN, SEVİM ŞEN, DEVRİM EREN TEKİN

OLGU SUNUMU I CASE REPORT I 294

Özafagus Kanseri Tanılı Hasta ve COVID-19: Olgu Sunumu

Patient with Esophageal Cancer and COVID-19: A Case Study
AFTAP ÖZDEKİKARA, SERPİL BABUR

KOÇ ÜNİVERSİTESİ SEMAHAT ARSEL HEMŞİRELİK EĞİTİM, UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (SANERC) YAYIN ORGANI

KOÇ UNIVERSITY PUBLICATION OF THE SEMAHAT ARSEL NURSING EDUCATION, PRACTICE AND RESEARCH CENTER

Üç ayda bir yayınlanır. Issued four times a year.

Yayın Türü: Yaygın, süreli, bilimsel

Sahibi: Umran S. İNAN, Prof. Dr.

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Emine Türkmen, Dr. - emturkmen@ku.edu.tr

Editör: Kafiye Eroğlu, Prof. Dr. - keroglu@ku.edu.tr

Yabancı Dil Editörü: Jacob CHIZZO

Sekreter: Ayben Ergül - aergul@ku.edu.tr

KOÇ ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİKTE EĞİTİM ve ARAŞTIRMA DERGİSİ: HAKEMLİ DERGİDİR. Danışman listesi ve geçmiş sayılar için lütfen <http://www.kuhead.org> adresini ziyaret ediniz.

Yazılar, www.kuhead.org web adresi üzerinden on-line olarak gönderilir.

Yazışma Adresi

Koç Üniversitesi,
Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim,
Uygulama ve Araştırma Merkezi
Sağlık Bilimleri Kampüsü,
Davutpaşa Caddesi No: 4 34010
Topkapı / İstanbul
Tel.: 0 212 311 26 40 Faks: 0 212 311 26 30

Grafik Tasarım, Hazırlık:

Selin Demir;
e-posta: sdemir@besincimedya.com
Dijital Yayın: Logos Yayıncılık Tic. A.Ş.,
İstanbul Tel: 0 212 288 05 41 - 288 50 22
e-posta: logos@logos.com.tr
Eylül 2020

editörün *kaleminden*

Sevgili Okurlarımız,

Bildiğiniz gibi ülkemizin de içinde olduğu dünyanın pek çok ülkesinde COVID-19 salgını ve bu salgının yarattığı ekonomik, sosyal ve sağlık sorunları giderek artış göstermektedir. Mücadele kapsamında her ülke olanakları kapsamında bir dizi koruma önlemleri yanında tedavi ve/veya aşı çalışmaları devam etmektedir. Ancak hala bu salgının ne zaman sonlanacağı, uygun aşının keşfi ve kullanımı konuları belirsizliğini sürdürmektedir. Dolayısıyla konuyla ilgili geniş çaplı müdahale çalışmalarına gereksinim duyulmaktadır. Bu çerçevede doğru zamanda, doğru bilgiyi topluma ulaştırma sorumluluğu olan yayın organlarına da önemli sorumluluklar düşmektedir. Bizde bu sorumluluk duygusu ile Eylül ya da Aralık sayımızı sadece COVID-19 ile ilgili araştırma, olgu ve derleme makalelerine ayırmayı hedeflemiş, bu kararımızı sizlerle paylaşmıştık. Geçen kısa bir süreç içinde dergimize yoğunluğu derleme olmak üzere üzere oldukça sınırlı sayıda araştırma ve olgu makaleleri ulaşmıştır. Üzülerek belirtmem gerekir ki bu durum hedefimizi kısmen gerçekleştirebilme (yayın ilkemiz gereği yayımlanan makalelerin en az %50'sinin araştırma makalesi olması gerekiyor) olanağı sağlamıştır. Kısmi hedefe ulaşma konusuna biraz açıklık getirecek olursam, araştırma makale sayısının az olması nedeniyle Eylül veya Aralık sayısının sadece COVID-19 ile ilgili makaleleri kapsamaması, süreçte farklı konulardaki araştırma makalelerinin yanısıra kabul edilmiş COVID-19 makalelerinin Eylül, Aralık 2020 ve Mart 2021 sayılarına eklenerek yayımlanması sürecidir.

Kısmi de olsa hedefimize ulaşmada duyarlılık göstererek kısa sürede dergimize makale gönderen, dergimizin bilimsel gücünü artıran her bir makale yazarı/ yazarlarına, kısa sürede değerlendiren hakemlerimize ve Türk hemşireler Derneği başta olmak üzere yayın davetimize yanıt verip, COVID-19 salgın süreci ile ilgili deneyimlerini ve önerilerini paylaşan meslek örgütlerimizin başkanları ve yönetim kurulu üyelerine Yayın Kurulumuz ve okurlarımız adına çok teşekkür ediyorum.

COVID-19 salgının yarattığı krizin doğru şekilde yönetilmesinde Sağlık Bakanlığının yanısıra hiç kuşkusuz mesleki demeklerin rolü ve önemi tartışılmaz. Hemşireliğin de en büyük ulusal mesleki örgütü olan Türk Hemşireler Derneği ile diğer ilgili özel dal hemşire demekleri kriz sürecinin yönetimde önemli roller almış, üyelerinin ve toplumun sağlığını koruma, geliştirme ve bakım kalitesini artırmada sorumluluklarını görsel ya da yazılı medya aracılığı ile bizlerle paylaşmışlardır. Dergimiz yayın kurulu demeklerin salgın süreci yönetimi daha açık ve net ortaya koyabilmek ve doğru kaynaktan bilgi alınmasına aracı olmak amacıyla daha da öteye gitmiş, mesleki

demeklerimizin kriz sürecinde rollerini nasıl yerine getirdiklerini, nerede sorun yaşandıklarını ve yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerilerini de içeren davetli yazı talebinde bulunmuştur. Davetimize 12 mesleki demekten yanıt alınmıştır. Bu sayımızda makale sayısı sınırlılığı nedeniyle Türk Hemşireler Derneği'nin yanısıra Yoğun Bakım, Acil ve Yönetim Hemşireliği Demeklerinin hazırlamış oldukları metinler derleme yazı kapsamında sizlere sunulmuştur. Yanıt veren diğer demeklerimizin deneyim ve önerileri de ilerleyen sayılarda sırasıyla yayınlanacaktır. Ayrıca COVID-19 ile ilgili kabul edilmiş olan makalelerin yayınlanmasına öncelik verildiğini tüm okuyucularımıza hatırlatır tüm yazarlara ve okurlarımıza anlayışları için teşekkür ederim.

Eylül 2020 sayımızda dünyanın gündemi olan COVID-19 konusunda makaleler (bir sistematik derleme araştırma, bir olgu ve beş derleme) ile birlikte birbirinden değerli orijinal sekiz araştırma, bir olgu sunumu ile altı derleme olmak üzere 15 adet çalışmaya yer verilmiştir.

Araştırma makalelerinin başlıkları; "COVID-19 Enfeksiyonunun Maternal ve Fetal Sağlığa Etkisi: Sistematik Derleme", "Lise Öğrencilerinin Siber Zorbalığa Maruz Kalma Durumlarını Etkileyen Faktörler", "Hemşire Akademisyenlerin Perspektifinden Randomize Kontrollü Araştırmalara İlişkin Deneyimler: Nitel Bir Araştırma", "Hastanede Yatarak Tedavi Gören 6-12 Yaş Çocuklarda Bilgisayar Oyunları Bağımlılık Düzeyleri", "Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Egzersiz Davranışlarının Belirlenmesi", "Meme Kanseri Kadınlarında Cerrahi Tedavi Sonrası Beden İmajı ve Cinsellik Arasındaki İlişki", "İlkokul Çocuklarının Gözünden Hemşirelik: Bir Okul Örneği", "Gebelikte Eş Desteği Algısı Ölçeği'nin (GEDAÖ) Geliştirilmesi: Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışmaları" şeklindedir.

Derleme makalelerin başlıkları; "Hemşirelikte Bakım Kalitesi ve Hasta Güvenliği İçin Bir Tehlike: İşte var olamama (Presenteeizm)", "Gebelik ve COVID-19 Enfeksiyonu", "COVID-19 Pandemi Süreci: Türk Hemşireler Derneği", "Türk Yoğun Bakım Hemşirelerinin COVID-19 Salgınındaki Deneyimleri", "Türkiye'de ki COVID-19 Salgın Döneminde Acil Hemşireliği" ve "Türkiye'de COVID-19 Salgını: Kriz Yönetiminde Yönetici Hemşirelerin Deneyimleri ve Yönetici Hemşireler Derneği'nin Faaliyetleri" şeklindedir.

Olgu sunumu makalenin başlığı ise "Özafagus Kanseri Tanılı Hasta ve COVID-19: Olgu Sunumu" şeklindedir.

COVID-19 salgınının sonlanması ve özgür yaşama kısa zamanda kavuşabilme dileğiyle, tüm çalışmaların bilgi gücünüzü, bilgi paylaşımınızı artırması ve uygulamalara katkı getirmesini diliyorum.

Prof. Dr. Kafiye Eroğlu

Vehbi Koç Vakfı Hemşirelik Fonu
Proje Destekleme Programı'ndan

HEMŞİRELİK ARAŞTIRMALARINA DESTEK!

Türkiye’de hemşirelik mesleğinin gelişme ve güçlenmesine katkıda bulunmak amacıyla **2021 yılında** Vehbi Koç Vakfı Hemşirelik Fonu tarafından, **araştırma projelerine 1 yıl süreyle toplam 120.000 TL destek** verileceğini paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sizlerin de; hemşirelik eğitimi, yönetimi ve uygulamalarının iyileştirilmesine katkı sağlayacak, hemşirelik bakımının hasta sonuçları üzerine etkisini ortaya koyacak, akademik alanda ve uygulama alanında çalışan hemşirelerin ortak çalışmasını yansıtacak, ekip ya da disiplinlerarası işbirliğini yansıtacak, tercihen Türkiye’de yapılacak çalışmalarınız varsa **31.12.2020 tarihine kadar** başvuru formunu aşağıdaki adrese göndermenizi bekliyoruz.

Vehbi Koç Vakfı Hemşirelik Fonu
Proje Destekleme Programı Komitesi,
Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Sağlık Bilimleri Kampüsü,
Davutpaşa Caddesi No:4 34010 Topkapı / İstanbul
Tel: 0 212 311 26 40
www.sanerc.ku.edu.tr e-posta: sanerc@ku.edu.tr

Kimler Başvurabilir?

- Hemşirelikte lisans derecesine sahip, doktora diploması olan, akademik alanda veya uygulama alanında çalışan tüm hemşireler proje yürütücüsü olarak görev alabilir.
- Projede yer alacak diğer araştırmacıların en az lisans derecesine sahip olmaları gerekir.